

EXPUNERE DE MOTIVE pentru modificarea și completarea Legii nr. 500/2002 privind finanțele publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Context și necesitate:

Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice constituie cadrul general pentru gestionarea bugetară a fondurilor publice. De la adoptarea sa, contextul financiar al României a evoluat semnificativ, în special prin aderarea la Uniunea Europeană și accesarea fondurilor europene nerambursabile. Implementarea proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile a evidențiat o serie de limite ale cadrului normativ actual, care impun adaptări legislative pentru a asigura o absorbție eficientă a acestor resurse. În prezent, proiectele europene sunt supuse aceluiași reguli bugetare ca și activitățile finanțate integral de la bugetul de stat, ceea ce poate genera rigidități administrative, întârzieri și chiar riscul neutilizării integrale a fondurilor alocate.

Necesitatea intervenției legislative:

Importanța modificării prezentei legi rezidă în eliminarea blocajelor birocratice și financiare care afectează derularea proiectelor cu finanțare europeană. Legislația actuală permite doar într-o măsură limitată flexibilizarea execuției bugetare pentru aceste proiecte (de exemplu, **virările de credite** între subdiviziuni bugetare sunt plafonate la 20% și sunt supuse unor condiții stricte, iar **bugetele sunt aprobate anual**, fără a ține pe deplin cont de caracterul multianual al proiectelor). De asemenea, beneficiarii fondurilor UE se confruntă frecvent cu dificultăți în asigurarea **cofinanțării naționale** și a plăților cheltuielilor neeligibile, precum și cu **întârzieri în fluxurile de numerar** – de la efectuarea cheltuielilor până la rambursarea lor de către autoritățile de management – ceea ce poate duce la blocaje în implementare.

Astfel, se impune completarea Legii nr. 500/2002 cu prevederi specifice menite să creeze un regim financiar **distinct și adaptat** pentru proiectele finanțate din fonduri externe nerambursabile. O atare inițiativă are la bază atât solicitările autorităților publice și ale beneficiarilor de fonduri europene, cât și bunele practici identificate la nivelul altor state membre UE, în vederea creșterii gradului de absorbție a fondurilor și a eficienței cheltuirii acestora. Demersul legislativ este în concordanță cu normele de tehnică

legislativă (Legea nr. 24/2000), asigurând coerența cu ansamblul cadrului financiar-bugetar și respectarea principiilor de legalitate, eficiență și responsabilitate fiscală. Totodată, propunerea nu contravine reglementărilor europene în materie, ci oferă mecanisme naționale de sprijin pentru îndeplinirea condițiilor de finanțare impuse de acestea.

Principalele modificări și completări propuse prin prezenta propunere legislativă:

- **Regim bugetar și contabil distinct pentru proiectele cu finanțare externă nerambursabilă**, care să permită evidențierea separată a acestor proiecte în bugetele ordonatorilor de credite și aplicarea unor proceduri financiare simplificate, adecvate cerințelor specifice (inclusiv derogări limitate de la regulile generale, acolo unde este necesar). Acest regim special va asigura flexibilitate administrativă sporită și o monitorizare mai eficientă a fluxurilor financiare aferente fondurilor UE.
- **Flexibilizarea virărilor de credite bugetare în cadrul proiectelor europene**, permițând realocarea sumelor între articolele bugetare ale aceluiași proiect în limita a **25%** din prevederile inițiale, fără necesitatea promovării unei rectificări bugetare. Această măsură de derogare controlată (față de plafonul general de 20% prevăzut de lege pentru virări) este justificată de nevoia de a acomoda variațiile costurilor și realocările interne impuse de implementarea proiectelor, cu condiția respectării bugetului total și obiectivelor proiectului.
- **Introducerea bugetării multianuale orientative pe o perioadă de 3 ani pentru proiectele finanțate din fonduri UE**, în acord cu caracterul multi-anual al acestora. Se propune ca alocările bugetare aprobate pentru un proiect european să aibă **valabilitate pe maximum trei ani consecutivi**, permițând reportarea creditelor necheltuite și utilizarea lor în anii următori, fără anulare, în cadrul aceluiași proiect. Această abordare asigură continuitatea finanțării și planificarea predictibilă a proiectelor, fiind complementară prevederilor existente care autorizează reportarea de la un an la altul a fondurilor externe nerambursabile neutilizate. Bugetul multianual orientativ pe 3 ani va fi actualizat anual, dar va oferi o perspectivă clară asupra necesarului de finanțare pe termen mediu pentru fiecare proiect.

- **Crearea unui Fond de Cofinanțare Automatizată gestionat de Ministerul Finanțelor, destinat asigurării rapide a sumelor necesare cofinanțării naționale și acoperirii cheltuielilor neeligibile ale proiectelor europene.** Prin instituirea acestui fond, se urmărește eliminarea întârzierilor în alocarea cotei de cofinanțare către beneficiari, mai ales în cazul proiectelor derulate de autorități locale sau instituții cu capacitate financiară limitată. Fondul va funcționa ca un mecanism permanent la nivel central: pe baza contractelor de finanțare și a calendarului de implementare, Ministerul Finanțelor va putea aloca automat și anticipat ordonatorilor de credite sumele necesare contribuției proprii și cheltuielilor neeligibile, evitându-se procedurile îndelungate de rectificare sau realocare bugetară. Aceasta va conduce la fluidizarea execuției financiare a proiectelor și la creșterea absorbției fondurilor UE, prin reducerea riscului de pierdere a sumelor necheltuite din cauza lipsei contribuției naționale la momentul oportun.
- **Clarificarea și eficientizarea fluxurilor de lichidități între conturile de trezorerie și beneficiarii proiectelor, în scopul reducerii blocajelor financiare.** Se propune reglementarea expresă a mecanismelor de avansare temporară a fondurilor și de decontare rapidă a cheltuielilor eligibile. Concret, Trezoreria Statului, sub coordonarea Ministerului Finanțelor, va putea **asigura disponibilități temporare** (avansuri din fonduri publice) pentru finanțarea cheltuielilor eligibile ale proiectelor până la primirea sumelor nerambursabile de la UE, precum și transferul imediat al sumelor rambursate către conturile beneficiarilor. Prin această măsură se vor reduce considerabil întârzierile dintre momentul plății cheltuielilor de către beneficiar și momentul rambursării de către autoritatea de management, evitându-se acumularea de datorii către contractori și penalități de întârziere. Noile prevederi vor stabili termene clare și proceduri simplificate pentru aceste operațiuni financiare, în beneficiul bunei derulări a proiectelor.

Impactul socio-economic și bugetar:

Impactul propunerii legislative este unul pozitiv. Flexibilizarea și adaptarea regulilor bugetare la specificul proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile vor conduce la accelerarea implementării proiectelor de infrastructură, dezvoltare regională, educație, sănătate etc., cu beneficii directe pentru comunități și economie. Se așteaptă o creștere a ratei de absorbție a fondurilor europene disponibile, ceea ce va

atrage mai multe resurse financiare nerambursabile în economia națională. Pe termen mediu, aceasta înseamnă investiții publice finalizate la timp și evitarea dezangajării fondurilor alocate României.

Din punct de vedere bugetar, **măsurile propuse nu majorează cheltuielile publice**, ci optimizează utilizarea celor deja programate. Realocarea creditelor în limita a 25% se realizează în interiorul bugetului aprobat al proiectelor, fără a implica fonduri suplimentare, și va permite o execuție bugetară mai aproape de necesitățile reale. Bugetul multianual orientativ pe 3 ani oferă predictibilitate financiară, permițând o planificare eficientă și reducând risipa generată de dezangajarea fondurilor la final de an. **Fondul de Cofinanțare Automatizată** va necesita alocarea unor credite bugetare inițiale (sub forma unui fond distinct în bugetul de stat), însă acestea reprezintă în esență **regruparea efortului de cofinanțare** deja asumat de stat (prin diverse ministere sau autorități) într-un mecanism centralizat și agil. Fondul va funcționa ca un tampon financiar: sumele avansate vor fi ulterior justificate prin cheltuieli eligibile și acoperite parțial din rambursările UE (acolo unde este cazul) sau vor reprezenta contribuția finală a statului la proiect, așa cum era oricum prevăzut. Nu se anticipează un impact negativ asupra deficitului bugetar, întrucât fondurile de cofinanțare erau oricum necesare, iar utilizarea lor mai rapidă va aduce și rambursările UE mai rapid în buget. Măsurile privind fluxurile de lichiditate pot duce chiar la economii indirecte, prin evitarea penalităților de întârziere la plată și prin finalizarea la timp a proiectelor (evitând costuri suplimentare).

Impactul asupra mediului de afaceri și social este de asemenea favorabil, întrucât plățile mai rapide și predictibile către contractori în cadrul proiectelor UE vor îmbunătăți fluxul de numerar al companiilor angajate în execuția acestora. Comunitățile locale vor beneficia de rezultate mai rapide ale proiectelor (drumuri, utilități, dotări școlare și medicale etc.), ceea ce se traduce în creșterea calității vieții.

Respectarea legislației europene:

Propunerea legislativă este în **concordanță cu reglementările europene** aplicabile gestiunii fondurilor structurale și de investiții, respectiv a Mecanismului de Redresare și Reziliență, asigurând cadrul național necesar pentru respectarea principiilor de bună gestiune financiară, aditionalitate și cofinanțare. Prin aceste modificări, România

își demonstrează angajamentul de a îmbunătăți cadrul instituțional și financiar pentru absorbția fondurilor UE, în linie cu recomandările Comisiei Europene privind eliminarea obstacolelor interne în utilizarea fondurilor comunitare.

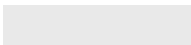
Sub aspectul compatibilității legislative interne, prezenta inițiativă completează Legea finanțelor publice nr. 500/2002, fără a contrazice prevederile acesteia, ci introducând norme speciale cu caracter derogatoriu limitat, aplicabile exclusiv proiectelor cu finanțare externă nerambursabilă. Aceste norme speciale vor prevala, în domeniul lor de aplicare, asupra reglementărilor generale, conform principiului *lex specialis derogat legi generali*. Inițiativa nu afectează negativ alte acte normative în vigoare; dimpotrivă, reduce necesitatea emiterii repetate a unor ordonanțe de urgență sau derogări anuale prin legile bugetare, instituind un cadru unitar și predictibil pe termen lung.

Concluzii :

Având în vedere cele de mai sus, apreciem că adoptarea prezentei propuneri legislative este oportună și necesară pentru a sprijini implementarea eficientă a proiectelor finanțate din fonduri europene și pentru a maximiza beneficiile acestor fonduri pentru România.

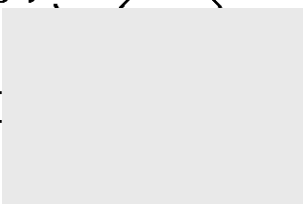
În acest sens supunem, celor două Camere ale Parlamentului României, spre dezbateră și adoptare prezenta **propunere legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 500/2002 privind finanțele publice.**

În numele inițiatorilor :

Senator PNL de Cluj

Mircea ABRUDEAN

Senator PNL de Argeș

Mihai COTET

Co-inițiatori ai propunerii legislative pentru modificarea și completarea Legii nr. 500/2002 privind finanțele publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare :

[illegible]